

RECENZJA

Recenzja dorobku artystycznego, działalności artystycznej i dydaktycznej dr hab. Ireneusza Kopacza sporządzonej w związku z przewodem o nadanie tytułu profesora w dziedzinie - sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej - sztuki piękne wszczętym przez Radę Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Ireneusz Kopacz ukończył studia w 1996 roku na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, dyplom z malarstwa uzyskał w pracowni prof. Lecha Wolskiego. W 2004 roku obronił rozprawę doktorską na tym samym wydziale. Od 1997 pracuje w Zakładzie Malarstwa Instytutu Artystycznego Wydziału Sztuk Pięknych UMK; do 2004 roku na stanowisku asystenta, następnie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora do 2016 jako adiunkt. Od 2017 roku na stanowisku profesora nadzwyczajnego prowadzi samodzielnie zajęcia ze studentami II, III, IV i V roku w pracowni dyplomującej malarstwa sztalugowego oraz z przedmiotu działania i struktury wizualne. Jest recenzentem 23 dyplomów artystycznych, promotorem rozpraw doktorskich i autorem recenzji rozpraw doktorskich w tym jednej habilitacyjnej (2015). W latach 2013-2019 Ireneusz Kopacz jest członkiem komisji doktorskich, pięciokrotnym członkiem komisji w postępowaniu habilitacyjnym. Jego działalność organizacyjna na rzecz Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu: członek Rady Wydziału Sztuk Pięknych, Rady Instytutu Artystycznego na w/w wydziale (od 2013); sekretarz Komisji Wyborczej na Wydziale Sztuk Pięknych w kadencji 2012-2016; przewodniczący Rady Programowej dla kierunku Malarstwo na Wydziale Sztuk Pięknych, członek zespołu do spraw programów i efektów kształcenia na tymże wydziale, członek zespołu samooceny kierunku dla Komisji Akredytacyjnej w roku 2018, członek Kolegium Elektorów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na kadencję 2016-2020, członek Stowarzyszenia Przyjaciół Wydziału Sztuk Pięknych. Ireneusz Kopacz był organizatorem i współorganizatorem konferencji naukowych: „*Granice inspiracji w malarstwie współczesnym - dylematy teorii sztuki i kształcenia artystycznego*”, Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu, maj 2012; „*Pomiędzy prawdą a zmyśleniem. U źródeł i interpretacji w malarstwie współczesnym*”, Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu w Toruniu, listopad 2014, „*Uwarunkowania tożsamości artystycznej*”, tamże, w 2016. Brał czynny udział w wielu plenerach i sympozjach ogólnopolskich i międzynarodowych m.in. w: Międzynarodowym Plenerze Malarskim „Szwajcaria Dobrzyńska” 2013, Trutowo; Ogólnopolskim Plenerze Malarskim w 2013, Dwór Myśliwski Ustronie k. Opatowa; Międzynarodowym Plenerze Artystycznym w 2014, Myczkowice; International China-Poland artists exchange Works set 2016 Qinhuangdao; w Międzynarodowych Warsztatach Artystycznych w 2018, Bazary (Jawornik Polski). Był członkiem jury kilku edycji Międzynarodowego Konkursu Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży przy Galerii i Ośrodka Plastycznym Twórczości Dziecka w Toruniu. Jest autorem pięciu ważnych wystaw indywidualnych, w tym jednej za granicą: w Galerie Art Supplement, Göttingen, Niemcy, marzec 2015. Jego prace brały udział w 65-ciu wystawach zbiorowych, w tym w 14 za granicą: w Austrii, Bułgarii, Słowenii, Serbii, Chinach, Chorwacji, Francji. Jest laureatem III Nagrody Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego w konkursie „Dzieło roku 2011” w kategorii „malarstwo”- konkurs organizowany przez Związek Polskich Artystów Plastyków Oddział Toruń, marzec 2012; uzyskał wyróżnienie honorowe za obraz w IV Ogólnopolskim Konkursie Malarskim „Triennale z Martwą Naturą”- konkurs organizowany przez BWA w Sieradzu, październik 2012; wyróżnienie honorowe za obraz w Ogólnopolskim Konkursie Malarstwa „Ogrody 2013” - konkurs organizowany przez Wałbrzyską Galerię Sztuki BWA „Zamek Książ” w 2013 oraz Indywidualne Wyróżnienie Rektora Uniwersytetu Mikołaja

Kopernika w Toruniu za osiągnięcia uzyskane w dziedzinie naukowej i artystycznej w 2012, październik 2013 i Zespołowe Wyróżnienie Rektora Uniwersytetu Mikołaja Kopernika za osiągnięcia w dziedzinie organizacyjnej w 2012 roku, październik 2013.

Na podstawie przedstawionej powyżej skrótovej charakterystyki dotyczącej działalności naukowej i organizacyjnej Ireneusza Kopacza, można powiedzieć, że jest on niezwykle zaangażowany w bardzo szerokim zakresie w życie uczelni i środowiska artystycznego. Od prac naukowych po aktywność dydaktyczną oraz wystawienniczą. Taka postawa jest bardzo cenna jeżeli chodzi o dobry przykład dla młodej kadry i spraw naukowych uczelni. Ponieważ środowisko dydaktyków z uczelni artystycznych najczęściej spotyka się przy różnego rodzaju wspólnych projektach artystycznych, ale też i naukowych - dlatego przy okazji można usłyszeć kto jest jakim pedagogiem, a już dobitniej stwierdzić oglądając wystawy prac studentów poszczególnych pracowni lub końcowo roczne. Na tej podstawie opinia o Ireneuszu Kopaczu jako dydaktyku jest bardzo pozytywna, ale pracuje na tą opinię również rodzaj sztuki którą sam uprawia i która ma współczesne konotacje, o czym za chwilę, a takie ułatwiają kontakt z młodzieżą.

W przewodzie na profesurę bierze się pod uwagę całość dorobku artystycznego, organizacyjnego, dydaktycznego i przede wszystkim twórczego. To twórczość pedagoga uwiarygadnia go najbardziej w pracy ze studentami, szczególnie gdy jest to materia tak delikatnej i złożonej natury czyli sztuki. Czegoś co wynika z emocji, z pasji i doświadczeń warsztatowych.

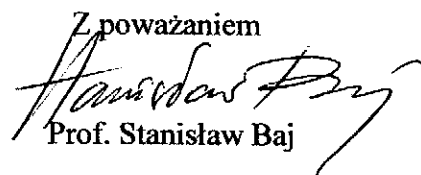
Ireneusz Kopacz nie tworzy obrazów w czystej technice malarskiej gdzie całe płótno pokrywa farba niezależnie od techniki. W przedstawionej dokumentacji można znaleźć wiele reprodukcji obrazów, które różnią się od siebie sposobem wykonania, ale generalnie jest to dość jednorodny rodzaj artykulacji plastycznej. Oczywiście samo pojęcie obrazu jest bardzo szerokie. Dla Ireneusza Kopacza jest to „teren” do poszukiwań nowych wartości, wartości artystycznych za pomocą łączenia różnych materiałów i technik. Baza podstawową jest fotografia i równoważnie malarska struktura wraz z rysunkiem i strukturą użytych do tego innych materiałów.

Jego cykle zatytułowane: „*Obrazy typograficzne*” z lat 2013-2014 czy „*Struktury (nie)realne*” z lat 2013-2017 to niezwykle kolaże o przenikających się nawzajem przestrzeniach drukarsko-rysunkowo-fotograficznych tworzących z fragmentów papierów, tapet, starych rysunków, gazet, rysunków technicznych na kalce, zapisów nutowych czy zdjęć fotograficznych nowe, niemal symboliczne kompozycje. Ta realność struktury obrazu powstaje i istnieje z na pozór nierealności i nieprzydatności skrawków materii, kiedyś określonego przedmiotu. Te wszystkie użyte materiały, na pozór „śmieciowe” zmieniają swoją zasadniczą funkcję. Układ fragmentów rzeczy niepotrzebnych nikomu, odrzuconych, wyjętych z kontekstu przydatności, stanowi istotę każdego obrazu. Jak sam autor konstatuje, jego twórczość jest rodzajem „robienia” dzieła z fragmentów materii świata. Materia ta nierozzerwalnie łączy się z formą jego kompozycji, a poprzez dobór np. fragmentu starego plakatu, rysunku, fotografii czy gazety zyskuje nowe znaczenie. Powstają wówczas zależności między „elementami rzeczywistości” naklejonej na płótno, co w rezultacie buduje pewien porządek nowej czasoprzestrzeni konkretnego obrazu. Obrazy autora powstają dzięki znalezionym i wyselekcjonowanym elementom, jak to określa sam autor jest to materia najniższej realności, najniższej rangi, rzecz wyrzucona, śmieć. Powtórne „powołanie” do życia już w innym kontekście jest wyborem, który tworzy złożoność, nową ilustrację materii świata rzeczywistego. Jest to już nowa rzeczywistość, nowopowstały samodzielny byt obrazu. Jego „*Obrazy topograficzne*” będące kompozycjami fragmentów fotografii, map, rysunków technicznych, siatki topograficznej, zdjęć lotniczych, gęstych siatek geograficznych i architektonicznych stały się obrazami widzianymi z różnej perspektywy, z lotu ptaka, z przestrzeni odległej, niemal symbolicznej nawiązującej np. do rodzinnych stron okolic Jasła i Beskidu Niskiego czy do struktur innych terenów, przestrzeni miejskich różnorodnych architektonicznie i kulturowo. Jest tu w tej niezmiernie i poetyckiej przestrzeni obrazów tęsknota do ciągłego tworzenia, własnego indywidualnego kodu, który tworzy nową jakość. Cykl „*Struktury (nie)realne*” z lat 2013-2017 to kolaże tej samej materii ze śladami rzeczywistości, z intuicyjnymi rozwiązaniami kompozycji w kwadracie 27,5cm x 27,5cm poszukującymi kontrastu pomiędzy tym co poetyckie, a tym co geometryczne. To także kolaże upodobań, przeżyć, nastrojów autora, który za pomocą

wycinania, wklejania, sklejanie elementów materii przedmiotu pozwala „widzieć rzeczywistość na opak, rozbijać ustalone normy, konwencje i schematy”. „Struktury (nie)realne” Ireneusza Kopacza to także intuicyjne, pełne harmonii i liryki materii kompozycje przypominające „zapisane” kodami znaków i skrawkami „pamięci” fotografii ściany, powierzchnie i siatki perspektywicznie ujętej, nierealnej architektury, nostalgiczne pejzaże z kluczem, emocjonalne z niewyczerpanym źródłem inspiracji noszące m.in. tytuły: „Zapis”, „Równowaga”, „Pejzaż zielony”, „Rytuał”, „Ptaki”, „Trochę nieswojo”, „Wyspa”, „Podróż V”, „Akwarium”, „Ognisty rydwan”. Obrazy Ireneusza Kopacza posiadają w sobie ducha współczesności, ale nie poprzez jakieś społeczne, środowiskowe czy polityczne odniesienia. Niemal cały świat fotografuje, bawi się fotografią. Ważne jednak jak fotografia tak powszechna, znajduje swoje zastosowanie w połączeniu z bardzo tradycyjnym medium jakim jest plama koloru rozlana na płótnie lub kartce papieru, rysunek linii ekspresyjnej lub wyznaczonej grafionem. Te oba światy wizualne jeden z głębokiej tradycji a drugi współczesny autor znakomicie ze sobą łączy. Oczywiście powstają różnego rodzaju tzw. kolekcje, które przedstawiają przedmioty z podobnych rodowodów czasowych. Gdy jednak uważnie zgłębi się ten malarski świat, można mieć wrażenie, że głównie wyraża on istotę współczesnej wizualności, malarstwa jako takiego, jego struktury, adekwatności do świata rzeczywistego i jednocześnie abstrakcji. Warto ujawnić tu pewne wrażenie z odczytania tych obrazów, to jest przedmiotów typu jakieś dawne naczynie, fragment rzeźby, płaskorzeźby, architektury czy głównie koloru mianowicie ochry, brązów, ciepłej zieleni czyli kolorów ziemi, co oznaczałoby, że autor upodobał podróże na południe Europy. Jak wiadomo kolor jest sprawą bardzo indywidualną i czasem nie wiadomo dlaczego malarz stosuje go w swoim malarstwie np. w przewodzie. Jest to osobisty znak malarza i tajemnica nawet dla niego samego.

Na koniec chcę przywołać moje pierwsze wrażenie z oglądania tego malarstwa. Szczególnie poruszyły mnie fragmenty fotograficznych kadrów ziemi, pejzażu widzianego z góry, oczami parolotniarza lub z okien samolotu, z perspektywy ptaka. Jest to perspektywa, która skłania do marzeń, do wejścia w taką przestrzeń, w przestrzeń malarstwa Ireneusza Kopacza. Przypomina mi się obraz Petera Breughla „Upadek Ikara”, ale przede wszystkim niezwykła sekwencja z filmu Andrieja Tarkowskiego pt. „Andriej Rublow”. Jest tam niezwykła scena „marzyciela pilota - Ikara” z czasów średniowiecznej Rosji, który postanawia wzbic się w przestworza za pomocą bardzo prosto skonstruowanych skrzydeł ze skór, sznurów i drągów, skacząc z wieży cerkwi. Przejęty - skacze w czeluść świata, szczęśliwy widząc pola i zagajniki z perspektywy ptaka po raz pierwszy i jedyny w życiu, gdyż ta prymitywna konstrukcja skrzydeł zawodzi i śmiałek - marzyciel spada na ziemię. Ten szczęśliwy uśmiech i zadziwienie ogląda z dołu główny bohater filmu, niezwykły malarz Andriej Rublow, również marzyciel, tyle, że z innej przestrzeni ludzkich namiętności. Marzenia i namiętności u obu są niezwykle, twórcze i zawsze mają swoją cenę.

Z przedstawionej przez Ireneusza Kopacza skrupulatnie przygotowanej dokumentacji z działalności artystycznej, wystawienniczej, organizacyjnej, dydaktycznej, promującej kadrę akademicką wyłania się ciekawa postać przede wszystkim jako artysty i pracownika nauki przygotowanego wszechstronnie w zakresie sztuki i dydaktyki. Stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, dydaktyczne oraz organizacyjne Pana dr hab. Ireneusza Kopacza spełniają wymagania art.26 Ustawy z dnia 14.03.2003r. (z póź. zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki stawiane kandydatom do tytułu profesora sztuki. Według powyższego wnoszę o przyznanie tytułu profesora sztuki dla dr hab. Ireneusza Kopacza.

Z poważaniem

Prof. Stanisław Baj